

ВІДГУК

офіційного опонента – кандидата юридичних наук, доцента, директора юридичного видавництва «Право України», заступника головного редактора юридичного журналу «Право України», **Середі Ольги Вадимівни** на дисертацію **Дубінка Дмитра Олеговича** «Демократизація як закономірність модернізації українського судочинства в умовах соціальних змін», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень

Актуальність теми дослідження. В Україні триває комплексне реформування державного механізму, зокрема судової системи та судочинства. Його спрямованість та зміст визначено Стратегією реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки. У ході її реалізації відповідно до міжнародних стандартів відбулася модернізація механізму формування корпусу суддів, судової системи та судочинства в цілому.

Відповідно до Закону України «Про забезпечення права на справедливий суд» від 12 лютого 2015 уточнено та посилено гарантії незалежності й недоторканності суддів, їх права й обов'язки. На конституційному рівні модернізовано судову систему України: запроваджено триланкову судову систему, створено новий Верховного Суду; посилено кваліфікаційні вимоги до кандидатів на звання суддів. Високий рівень демократизації судової системи був досягнутий прийняттям Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 р. Його положення дозволили усунути політичний вплив на призначення суддів, посилено моніторинг способу життя судді, вперше закріплено обов'язок судді подавати декларацію родинних зв'язків і декларацію

добročесності; впроваджено нові механізми стимулювання забезпечення добročесної поведінки суддів і залучення громадськості через створення Громадської ради добročесності. Закон передбачив створення нових судів — Вищого антикорупційного суду та Вищого суду з питань інтелектуальної власності.

Сучасний етап реформування судової системи потребує теоретичного осмислення результатів, визначення їх закономірностей та відповідного корегування. Відповідно, тема дисертаційного дослідження Дубінка Дмитра Олеговича відповідає суспільним запитам і є актуальною.

Тематика виконаного дослідження відповідає пріоритетним напрямам науково-дослідної діяльності Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Мета, завдання, об'єкт і предмет дисертації сформульовані чітко та повною мірою відповідають специфіці суспільних відносин, що виникають у сфері судочинства. Застосування широкого переліку методів наукового пізнання дозволили автору досягти цілей наукової розробки. Структура дисертації є логічною і зрозумілою.

Дисертація складається зі вступу, чотирьох розділів, одинадцяти підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Обрана структура дозволила авторові всебічно дослідити предмет дисертаційної роботи та концептуально обґрунтувати всі чинники, які обумовлюють необхідність змін в системі правосуддя. Таким чином, достовірність отриманих даних і обґрунтовано сформульованих пропозицій визначається правильно обраним методологічним підходом при проведенні дослідження, всебічним використанням емпіричного матеріалу, що дозволило автору у повній мірі оприлюднити результати дослідження у 8 публікації, з яких 6 — у фахових виданнях України з юридичних наук, 1 — у зарубіжному науковому періодичному виданні, 2 — у збірниках тез доповідей на наукових і науково-практичних конференціях.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, які сформульовано у дисертації, їх достовірність і новизна підтверджується комплексним та об'єктивним відтворенням еволюції науково-концептуальних

напрацювань з проблематики та становлення системи судочинства на території України починаючи з княжої доби Київської Русі та завершуючи початковим етапом відновлення української державності та проголошення незалежності України (підрозділ 1.1.). Акцентуючи увагу на існуючих у сучасній науці держави і права підходах до класифікації основних засадах судочинства, автор вдало виділяє завдання всіх форм судочинства та формулює авторське визначення форм судочинства (підрозділ 1.2). Вивчення досвіду Європейських країн дозволило автору виокремити напрями реформування національної судової системи (підрозділ 1.3.).

Привертає увагу виконаний автором аналіз детермінант формування потреби у демократизації українського судочинства, які здійснюють перманентний, але неоднозначний вплив на правотворчість й правозастосування, а як наслідок – на функціонування судової систем (розділ 2). У третьому розділі дослідження дисертант слушно зауважує, що суть демократизації судової системи полягає у першу чергу в ефективному захисті прав та свобод людини, застосуванні принципу людиноцентризму на всіх етапах діяльності судових й правоохоронних органів, а також принципу гуманізму з орієнтиром на такі загальнолюдські цінності як право на гідне поводження; право на свободу та особисту недоторканність; рівність усіх перед законом та заборона дискримінації; справедливість правосуддя.

Аналізуючи основні напрями демократизації судочинства у четвертому розділі дисертації автор приходить до висновку, що демократизація організаційних основ судочинства має передбачати перебудову судової системи на просту та доступну для ефективного захисту прав і свобод людини, і це можливо через запровадження електронних технологій судочинства, що підвищить відкритість та доступність судочинства, вдосконалення системи підготовки та підвищення кваліфікаційного рівня суддів та співробітників апарату, впровадження демократичного досвіду судочинства розвинених країн Європи і світу.

У висновках дисертантом викладаються науково обґрунтовані положення щодо напрямів вдосконалення організації судочинства в Україні, аналізу

історико-правових передумов виникнення сучасної системи правосуддя і вироблення відповідних пропозицій щодо вдосконалення змісту правового регулювання у вказаній сфері суспільних відносин.

Загальний аналіз змісту роботи свідчить про належний рівень наукової підготовки автора та його глибоку обізнаність з теоретичними і практичними проблемами теми, що досліджуються. Це відобразилось на змістовності і високому рівні проведеного дослідження правових засад демократизації системи судочинства в Україні та практичному значенні щодо впровадження отриманих результатів.

Отже, основні положення, висновки та рекомендації, які містяться в дисертації, відображають рівень професійної зрілості та наукової кваліфікації автора. Вищевказане дає підстави стверджувати, що сформульовані в дисертації положення, висновки та рекомендації мають в достатньому обсязі обґрунтованість та достовірність

Визначаючи теоретичну та практичну цінність зазначеного наукового дослідження Дмитра Олеговича Дубінка та оцінюючи його загалом як позитивне для визначення шляхів демократичної модернізації судочинства в Україні, вважаємо, що деякі положення дисертації мають дискусійний характер та потребують уточнення та обґрунтування:

1. Автор пропонує активно запроваджувати альтернативні способи вирішення спорів у всіх формах здійснення судочинства, що дозволить зменшити навантаження на суди, але, на нашу думку, було б доцільно навести практичні приклади використання альтернативних способів вирішення спорів.

2. Під час проведення дослідження питання удосконалення правових засад організації судочинства в Україні в контексті євроінтеграційних процесів дисертант акцентує увагу на необхідності вдосконалення системи підвищення кваліфікації суддів, однак, вважаємо, що доцільно було б дослідити досвід європейських країн щодо порядку та форм вдосконалення професійної майстерності представників судової влади на прикладі однієї з країн Європи.

3. Підтримуючи думку автора щодо запровадження демократичних інновацій в систему судочинства України, таких як: зміни у формуванні

суддівського корпусу, вдосконалення інституту касації та введення інституту конституційної скарги, дисертанту варто було зробити висновки щодо результатів перших розглядів конституційних скарг в Україні.

Однак висловлені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку дослідження Дубінка Дмитра Олеговича, не применшують високого наукового рівня роботи і практичну значущість результатів та висновків роботи. Дисертаційне дослідження є актуальною, самостійною, науковою, завершеною творчою працею.

Отже, дисертація Дубінка Дмитра Олеговича «Демократизація як закономірність модернізації українського судочинства в умовах соціальних змін» відповідає вимогам п. 9, 11 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень.

13.11.2019 р.

Офіційний опонент:

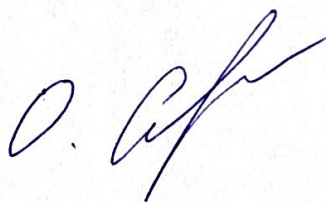
Директор

юридичного видавництва «Право України»,

заступник головного редактора

юридичного журналу «Право України»,

кандидат юридичних наук, доцент

О.В. Середа

Підпис О.В. Середи ЗАСВІДЧУЮ

Президент юридичного видавництва

«Право України», Головний редактор

юридичного журналу «Право України»,

доктор юридичних наук, професор,

академік НАПрН України

О.Д. Святоцький